

EnergiaBarát Települések Minősítése - EBaT

ENERGIABARÁT TELEPÜLÉSEK MINŐSÍTÉSE (EBaT)

Értékelési és minősítési kritériumrendszer Települési Önkormányzatok részére

A XXI. század első évtizedében az emberiségnek szembesülnie kellett azzal a ténnyel, hogy a Föld társadalmi – ökológiai – gazdasági egyensúlya felborult. Az Európai Unió szakértőinek helyzetértékelése szerint a jelenlegi energiahelyzet fenntarthatatlanná vált. A jövő azonnali változást, komoly erőfeszítéseket és aktív szerepvállalást követel az uniós szervezetektől, a tagországoktól, azok gazdasági szereplőitől, a helyi közösségektől, de a lakosságtól is.

Mindezek megvalósításához kiemelt felelősség hárul az egyes településekre a fenntarthatóság megőrzését célzó, átgondolt energiastratégia meghatározásában és annak a helyi civil szervezetek és a lakosság felé történő tudatosításában. A TÜV Rheinland InterCert Kft. olyan egységes minősítési rendszert fejlesztett ki „**Energiabarát települések minősítése (EBaT)**” néven az önkormányzatok számára, amely értékelhetővé és igazolhatóvá teszi a települések energetikai alapú szakmaiságát, elkötelezettségét, jelenlegi és jövőbe irányuló szerepvállalását. Az

értékelés a nemzetközi és hazai irányelveket, szabványokat alapul véve, a vállalatcsoport több évtizedes szakmai tapasztalatával és felkészült szakértőivel igyekszik teljeskörű, objektív képet nyújtani a települések energetikai teljesítéséről.

EBaT: szempont-, elvárás- és értékelési rendszer

Az Energia Barát Települések minősítési rendszer, nem szabvány és nem követelményrendszer, hanem egy modellszerű többletényező komplex szempont-, elvárás- és értékelési rendszer. Célja a települések energiaközpontú értékelése és minősítése, amelynek során az auditorok:

- Előzetesen meghatározott kritériumok alapján átvizsgálják és értékelik a település komplex energiakezelési tevékenységét;
- Az energiabarát kritériumrendszer alapján minősítik az adott települést.

A rendszer lényege

- A fenntarthatóság koncepcióján alapszik;
- A települések tényleges teljeskörű energetikai teljesítését értékeli;
- A település széleskörű gazdasági és társadalmi szerepvállalását vizsgálja, tárja fel;
- Hét kiemelt energetikai vizsgálati területről, komplex értékelési szempontról (Településvezetés, Gazdasági szereplők, Közlekedés, Elkötelezettség, Épületek, Infrastruktúra, Településbiztonság) nyújt információkat;
- A hét vizsgálati terület bármilyen méretű és lélekszámú településhez illeszthető;
- Alkalmazása során az értékelés és a minősítés alapja a helyszíni látogatás során beszerzett információ;

- A minősítést követően az egyes vizsgált területek és a település életének energetikai működési színvonala bárki számára könnyen értelmezhetővé válik;
- Átfogó értékelést ad a település erősségeiről, potenciális fejlesztési lehetőségeiről;
- Lehetővé teszi a folyamatos visszacsatolást és fejlődést, valamint az elért szintek összehasonlítását a korábbi állapotokkal.

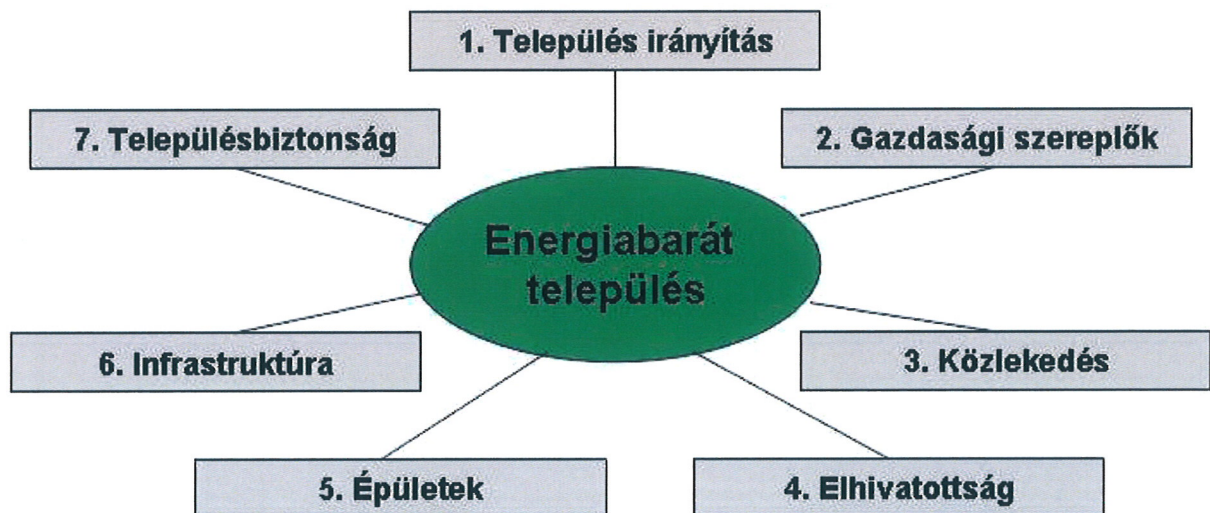
Az EBaT értékelés jelentősége

Az adott település számára elkészített minősítés:

- Igazolja, és ezzel garantálja, hogy a település a megállapított szinten teljesíti az energetikával kapcsolatos elvárt/kötelező tevékenységeit;
- Igazolja az elért minősítési szintű energiatudatosságot, ennek folyamatos fejlesztését;
- Információt biztosít a település lakosai, civil szervezetei számára a település vezetésének energiatudatosságáról;
- Információt biztosít más települések összehasonlításához;
- Ismerté teszi a település gazdasági szereplőinek energiafelhasználási hozzáállását, ennek változásait.

Az EBaT szerkezete

Az Energia Barát Települések minősítésének elvi rajza az alábbi ábrán látható:

Az értékelési rendszer alapfogalmai

Modulok: az EBaT 7 minősítési modulja mutatja azokat a fő kritériumokat, amelyek alapján a vizsgált település - illetve annak szűkebb és tágabb környezete -, többek között, energiatudatosság, energiahatékonyság, energiatakarékosság és biztonság szempontjából, általánosságban és konkrét esetekben egyaránt értékelésre kerül.

Meghatározások: a 7 modul mindegyikéhez tartozik egy-egy meghatározás, amely átfogóan értelmezi az adott kritériumegység tartalmát.

Almodulok: az egyes modulokhoz almodulok tartoznak, amelyek segítenek a részletes vizsgálatban. Több olyan kérdést indukálnak, amelyeket már az előzetes felkészülés során javasolt figyelembe venni. Az almodulok és a kapcsolódó további kérdések, listák, inkább iránymutató szempontként, elvárásként, gondolatébresztőként értelmezhetők, de minden esetben az „EnergiaBarát” szemléletmód feltárása felé hatnak.

Az almodulok által vizsgált területek minősítése az adott válaszok értékelését követően az alábbiak szerint alakul ki:

- 0 – A képességei adottak, de eddig nem foglalkozott a témával;
- A – Az állapot felismerése, definiálása megtörtént;
- B – A célokat kitűzték;
- C – Az értékelés megtörtént, a cél teljesült;
- D – Fejlődés tapasztalható a korábbi állapothoz képest;
- E – A maximumot elérték;
- F - Nem értelmezhető.

A megfelelő minősítés feltétele, hogy az egyes modulok között 0 értékű nem lehet.

Vizsgált modul	(0-20)%	(21-40)%	(41-60)%	(61-80)%	(81-100)%
Településirányítás	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Gazdasági szereplők	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Közlekedés	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Elhivatottság, elkötelezettség	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Épületenergetika	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Közforgalmi szolgáltatás (infrastruktúra, közmű)	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
Településbiztonság	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
EBaT eredmény:	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★

1. táblázat. EBaT eredmény tábla

Modulok és almodulok:

1. Településirányítás

Az „Energiabarát” településvezetés menedzsment szemlélete energiatudatos, követendő példát mutat közvetlen és tágabb környezetének. Településük fenntartható működőképességét úgy teremtik meg, hogy energiatudatos munkatársakkal, gazdasági és civil partnerekkel, energiahatékony eszközökkel és módszerekkel biztosítják településük gazdasági és élethezési stabilitását, annak folyamatos fejlődését. Kiemelt figyelmet fordítanak a meglévő és kialakítandó szabályozásaik energetikai kapcsolódásaira, a potenciális finanszírozási lehetőségek feltárására, kihasználására, valamint az elért hazai és külföldi eredményeik kommunikálására.

2. Gazdasági szereplők

Egy „Energiabarát település” életében környezetének gazdálkodó szervezetei, a gyártók és a szolgáltatók meghatározó szerepet töltenek be. Tájékozottnak kell tehát lenni a gyártói/szolgáltatói kapacitásokról, az alkalmazott technológiákról, a termékek korszerűségéről, ezek energiaigényéről. Már a döntés előkészítési fázisban információval kell rendelkezni a betelepülő új gazdálkodó egységek energiaigényéről, a jelenlegi fejlesztési tendenciákról, amit ha lehetséges - a település lakosainak érdekében is - támogatni kell.

A településvezetés számára fontos, hogy olyan partneri viszonyt alakítson ki a gazdasági szereplőkkel, amely pl. a megújuló energia bevonását; az energiatakarékos technológia cserét; energiatakarékos termék gyártását; lehetőségéhez mérten önkormányzati szinten támogatni is tudja. Ennek a kis- és középvállalatokra kisugárzó hatása is jelentős települési eredmény lehet.

3. Közlekedés

Az értékelési kritérium vizsgálja az „Energiabarát település” egyéni/közösségi közlekedésével kapcsolatos adatait, jellemzőit. Feltárja a település közlekedésfejlesztési stratégiájának egyes kiemelt területeit, ezek megvalósulásának fázisait (pl. elkerülő utak, forgalomirányítás, forgalomcsillapítás, stb.). Áttekinti a közösségi közlekedés települési lebonyolítását, ennek résztvevő partnereit, a velük kialakított kapcsolatot. Vizsgálja a település lakosainak egyéni közlekedését segítő infrastruktúrát, biztonságát, a kapcsolódó kiépített, használható infrastruktúra minőségét. Elemzi a résztvevő járműparkot, annak korszerűségét CO₂ kibocsátás szempontjából.

4. Elkötelezettség

Az „Energiabarát település” vezetőinek, intézményeinek illetve gazdasági környezetének energetikai- és környezettudatossága, ennek megjelenési formái a mindennapi élet különböző területein. Az önkormányzati elhivatottság szempontjából az értékelés kitér az egyes képző helyek (óvodáktól - iskolákig) bevonására az energiatakarékos szemléletmód megértése, alkalmazása terén, valamint az ezek eléréséhez alkalmazott módszerekre a jó gyakorlatok feltárását (pl. kampányok, minták, saját példamutatás, stb.) illetően.

A település gazdasági szereplőinek elhivatottsága, elkötelezettsége megjelenik a gyártási technológia, a gyártott termék energiafelhasználásában. Ennek megfelelő kommunikálása a település lakosai, civil szervezetei felé példaértékű lehet a tudatformálás tekintetében. A partnerség a képzési lehetőségeken át egészen a támogatási rendszer kialakításáig ívelhet.

5. Épületenergetika

A településvezetés Integrált Városfejlesztési Stratégiájában valamennyi épülettel kapcsolatos fejezetnek energetikai vonatkozása, kapcsolódása van. Az uniós illetve hazai jogszabályi környezet jelen idejű és a jövőben hatályos fejlesztési lehetőségeit egy „Energiabarát településnek” egyaránt kell tervezni és betartani. Megítélését jelentősen befolyásolják meglévő épületeinek energia paraméterei, valamint ezen épületek energia-felhasználása.

Tisztában kell lenni a települési elképzelésekkel az energiaracionalizálást, fejlesztéseket, ezek finanszírozási lehetőségeit illetően. Az önkormányzathoz tartozó intézmények (iskolák, idősotthonok, múzeumok, könyvtár, stb.) kezelése, ezek energiafogyasztásának kezelése, energiafelügyelete példaértékűvé válhat a civil lakosság körében is.

6. Infrastruktúra

A település működtetés energiafelhasználása kiemelkedő tétel egy „Energiabarát település” pénzügyi mérlegében. Ezen területek energiahatékonyága kiemelt minősítési szempont, ezért kezelése fokozott figyelmet igényel. Az infrastruktúra valamennyi területének üzemeltetése - a településtisztaság biztosításától, a hulladékkezelésen, a közvilágításon, a parkok és zöldterületek gondozásán, a víz- és csatornaszolgáltatáson keresztül a távhő biztosításáig – mérettől függetlenül minden település számára jelentős finanszírozási feladatot jelent.

7. Településbiztonság

Egy „Energiabarát település” élhetőségi mércéje lehet az, hogy mennyire ismeri és veszi komolyan az energiával szembeni sebezhetőségét. Milyen kritériumai vannak ezzel kapcsolatban önmaga és a közelében lévő települések felé. A természeti és az épített környezet jelenlegi ismert állapota, jelentősen befolyásolhatja a fellépő havaria hatásokat (pl. áramszünet, vízhiány, internet kimaradás, tűzeset, vegyi eset, stb.). A felkészültség kialakítása, biztosítása, ennek begyakorlása, széleskörű tudatosítása segíthet a havaria helyzetben jelentkező operatív feladatok végrehajtásában.

Az „Energiabarát település” megelőző szemlélettel képez és felkészít a település biztonságának, polgárai egészségének fenntartására. Ismeri saját energiafüggőségét, valamint ennek sebezhetőségét (pl. elektromos energia, víz, gáz, stb.). Minél több havaria okra készül fel, annál nagyobb biztonságot nyújthat polgárainak és gazdasági szervezeteinek.

Igény az EBaT minősítésre

Az EBaT iránti igénynek egy adott településnél, illetve annak vezetésénél optimális esetben saját elhatározásból, azaz saját jól felfogott érdekből kell megjelennie. A településvezetés feladata, hogy megismertesse saját munkatársaival és kapcsolódó gazdasági és civil partnereivel az EBaT célját, alapelveit és főbb kritériumait. Ezáltal válhat a települési önkormányzat minden munkatársa számára egyéni feladattá, a gazdasági és civil szervezetek számára pedig potenciális bekapcsolódási lehetőséggé. Miután a településvezetés döntés formájában rögzítette is elhatározását, következhetnek az előkészületi lépések.

EBaT - alapismeretek

Az EBaT szerinti értékelés, minősítés csak akkor lehet eredményes, ha az érintett szűkebb – tágabb személyi állomány, a bekapcsolódó gazdasági és civil szervezetek munkatársai rendelkeznek a szükséges képzettségekkel, ismeretekkel, és képességekkel, továbbá készek az új ismeretek befogadására.

Ezek közé tartozik az EBaT kritériumrendszer szükséges mértékű megismerése. Ennek érdekében a település vezetőségének célszerű a képzési tervbe illeszteni az EBaT ismeretek elsajátítását, biztosítani a képzéshez erőforrásokat, valamint gondoskodni a felkészítés megtartásáról, a megfelelő időben - rendszeres visszajelzésekkel és hatékonyság elemzéssel.

Az ismeretek átadása, a partnerek bevonása több úton is lehetséges:

- Belső képzés, amely feltételezi legalább egy fő szükséges felkészültségét az adott témában.
- Multiplikációs képzés, amely során külső képzés keretei között felkészítünk legalább egy főt, aki majd további személyeket képez ki, akik szintén továbbiakat, és így tovább.

- Külső tájékoztató, amely kifejezetten az EBaT-tal kapcsolatos ismeretek átadását célozza. Ilyen tájékoztatót a TÜV Rheinland InterCert és bevont partnerei szerveznek.
- Konferenciák, rendezvények, amelyek elsősorban az eddigi vizsgált települések (pilot települések) tapasztalatainak átadására illetve konzultációra adnak lehetőséget. A rendezvényeket a TÜV Rheinland InterCert szervezi és tartja.
- Az interneten a TÜV Rheinland InterCert (www.tuv.hu) honlapján is található a témával kapcsolatos hasznos információk.

Állapotfelmérés, önértékelés

Szabadon választható elem, de a teljes folyamat megalapozását tekintve kiemelt fontossággal bír.

Az állapotfelmérés során a településvezetés által kijelölt csoportok/személyek a település egyes – vizsgálati kritérium szerinti – területeit, tevékenységét, eredményeit mérik fel tényszerű módon. Ehhez célszerű előre elkészíteni a szükséges segédanyagokat (pl. kérdéslistákat, formanyomtatványokat), amelyek használatával a munka elvégzése gyorsabb, megbízhatóbb, szakszerűbb lesz. Kulcsfontosságú, hogy a felmérés során helyes információkat, őszinte válaszokat kapjunk.

Az önértékelés a felmérés kapott eredményeit dolgozza fel, amelyhez az EBaT kritériumrendszerét célszerű használni, ezeket fogja a minősítés során az auditor szervezet is alkalmazni.

A tényszerűen elvégzett önértékelés eredményeként megjelennek azok a problémás területek, pontok, hiányosságok, „fehér foltok”, amelyek elemzése és megszüntetése a településvezetés potenciális feladata.

Az önértékelés eredményeinek ismeretében dönthet a településvezetés arról, hogy beállalja-e a külső megmértetést, és ha igen, mikorra képes a feltárt jelenlegi helyzetképet, hiányosságokat, elmaradást csökkenteni, megszüntetni, annak érdekében, hogy a minősítési folyamat érdemben megkezdhető legyen.

A minősítési igény bejelentése

A minősítés iránti igényt az erre a célra kialakított formalapon kell benyújtani a TÜV Rheinland InterCert Kft.-hez, írásban vagy elektronikus formában. A formalap a www.tuv.hu honlapról letölthető. A tanúsító a formalap adatai alapján elkészíti a kérelmező számára kidolgozott ajánlatát, amelyet megküld az igénybejelentő szervezetnek.

Az audit eredményének értékelése

Az auditvezető a kitöltött EBaT kérdésgyűjtemény, a helyszíni feljegyzések, valamint a helyszíni tapasztalatok alapján auditjelentést készít, melyet megküld a megbízó településnek, majd javaslatával ellátva átad az auditor szervezetnek. A minősítő átvizsgálja, a benyújtott dokumentumokat, ellenőrzi a lefolytatott eljárás teljességét, szakszerűségét, majd - az auditvezető javaslatának figyelembe vételével – dönt a minősítés kiadásáról, elutasításról. A megfelelő minősítés alapfeltétele, hogy a vizsgálati kritériumok között 0 pontértékű modul nem szerepelhet.

Az EBaT igazolás

Megfelelő eredmény esetén a minősítő szervezet kiállítja az Energia Barát Település minősítést.

A kiadott dokumentum igazolja, hogy a megnevezett Település, a megadott időpontban a szakértői kritériumrendszer általi Energia Barát Település minősítésén megfelelően teljesített, és a feltüntetett eredményt érte el.

Ezzel egyidejűleg az Önkormányzat az audit eredményeként elkészített részletes értékelést is kézhez kapja.

Milyen előnyökkel jár, milyen jelentősége van a minősítésnek?

A Nemzeti Energia Stratégiával összhangban, az energiatakarékosságra irányuló országos célkitűzések elérésében megjelenik egy új szint, az egyes települések önálló energia-gazdálkodása.

Társadalmi hatások:

- Az energia, mint érték megjelenik a közösség értékrendjében.
- A tudatosság és odafigyelés tanulható magatartásforma, amely egyre szélesebb körben bővíthető.
- A láthatóvá tett projektek, és az értékelhető fejlődés a közösségi együttgondolkodás alapjait teremti meg.

Az önkormányzat működésére gyakorolt hatások:

- Erősödik a kapcsolat a helyi lakosság, a vállalkozások és az önkormányzat között.
- A közös tervezés és az eredmény visszacsatolása elmélyíti a kommunikációt, formálja a közösséget.
- Ösztönzőleg hat a civil kezdeményezésekre, a szélesebb körű részvétellel.
- Segíti a fenntartható értékek növelését.
- Lehetőség nyújt nagyobb, összehangolt fejlesztési pályázatok megnyerésére.

Előnyök a helyi vállalkozások számára:

- A közös célok és a rendszeres párbeszéd ösztönzi a segítségnyújtást a fejlesztésekhez a helyi szakmai szervezetektől.
- Támogatja az egyéni CSR célok megvalósítását, a jó gyakorlatok (best practice) megosztását.
- Többszereplős fejlesztési projekteknél a közös részvétel növeli az esélyt a támogatás elnyerésére.
- Az együttgondolkodás segíti a költségcsökkentő helyi megoldások kialakítását.

A TÜV Rheinland Csoport a világ egyik vezető műszaki szolgáltatásokat nyújtó szervezete. A kölni központú, 1872-ben létrehozott vállalat ma 65 országban, 500 telephelyen összesen 16.000 munkatársat foglalkoztat. A TÜV Rheinland Csoport küldetése az ember, a környezet és a technika harmóniájának megteremtése és ennek folyamatos fenntartása. Vállalatunk elkötelezett az emberi jogok védelme, a környezetvédelem és a korrupció elleni küzdelem mellett, tagja az Egyesült Nemzetek Globális Egyezményének.

A TÜV Rheinland InterCert Kft. a műszaki vizsgálati, ellenőrzési, felügyeleti és tanúsítási tevékenységeit mindenféle gazdasági, kereskedelmi, politikai hatástól mentesen végzi. Függetlenül, pártatlanul és hozzáértéssel építjük a jövőt, mely az ember és a környezet által támasztott követelményeknek maradéktalanul megfelel. Változó piacon vevő- és sikerorientáltan tevékenykedünk, és partnereink, dolgozóink szemében folyamatosan növeljük értékeinket.

Energia Kompetencia Központ

A világ energiagazdálkodása átalakulóban van, részben a környezetvédelem sürgető feladatai, részben a hagyományos energiaforrások rendelkezésre állásának folyamatosan csökkenése miatt. Az energiacsökkentő beruházások, a fogyasztás csökkenést eredményező emberi viselkedés minták népszerűsítése, a megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása napjaink népszerű és aktualitását tekintve kiemelt fontosságú területei.

Ezt felismerve alakult meg a TÜV Rheinland InterCert Kft. **Energia Kompetencia Központja**, melynek munkatársai elkötelezettek mind az Európai Unió, mint a hazai energiatakarékosági, energiahatékonysági intézkedések megvalósulásának elősegítésében.

Szolgáltatásaink:

- energiahatékonysági vizsgálatok
- épületek energetikai jellemzőinek tanúsítása
- energetikai felülvizsgálatok
- villamos készülékek energiahatékonyságának vizsgálata
- napkollektor, napelem, szélgenerátor, hőszivattyú, stb. megújuló energiaforrással működő készülékek vizsgálata
- lakossági energiatakarékosági szokások népszerűsítése

Az Energia Kompetencia Központ által koordinált további szolgáltatások:

- épületvillamossági, érintésvédelmi mérések, villám és tűzvédelem
- épületek klíma és légtechnikai vizsgálatai
- műszaki felügyelet, kivitelezők minősítése

Válasszon minket:

- független, pártatlan szakértők
- németországi tapasztalatok
- beruházás felügyelet
- komplex szolgáltatás esetén garanciavállalás

TÜV Rheinland InterCert Kft.
Energia Kompetencia Központ

www.tuv.hu
www.ebat.tuv.hu

Balog András
projekt vezető

tel 1/288-8368
fax 1/288-8499
mail andras.balog@hu.tuv.com

www.tuv.hu

 TÜVRheinland®
Precisely Right.